

KS 15-10 Kleine Synode juni 2015

KERK 2025: EEN STAPPENPLAN RICHTING SYNODE VAN NOVEMBER 2015

In het algemeen:

Het rapport Kerk2025 is aangenomen als richtinggevend voor een vervolg en vraagt om verdere uitwerking. Daarbij is nodig dat er leden van onze kerk met expertise op diverse thema's uit het rapport bij het verdere traject worden betrokken. Ook leden van de generale synode zullen bij het vervolg worden betrokken. Zij zijn immers mede-eigenaar van Kerk 2025. Met het oog op verdere uitwerking worden er klankbordgroepen gevormd.

Uitgangspunt voor ieder gesprek is een bewerkte tekst van Kerk 2025 (voortaan K2025) als het gaat om de delen I tot III en korte startnotities waarin delen van IV nader worden uitgewerkt. Deze tekst/notitie wordt voorgelegd aan diverse klankbordgroepen. De opbrengst van de ontmoeting van deze klankbordgroepen wordt meegenomen door de regiegroep. Na de ontmoeting kunnen eventuele nadere reflecties door personen/gremia worden aangeleverd, als verder commentaar op de tekst/notitie of als verdere uitwerking van aspecten ervan. Dit kan tot uiterlijk 15 augustus. Een door de scriba bijgewerkte tekst zal dan voor feedback nog een keer worden voorgelegd in september aan de aanwezigen of aan andere relevante partijen. Een ontwerptekst zal vervolgens worden gepresenteerd op de Kleine Synode van 26 september. De definitieve tekst zal gepresenteerd worden op de synode van november. Deze tekst zal het karakter hebben van een nota met 'uitgangspunten'.

A. Deel I en III van K2025

Deel I en III van K2025 horen bij elkaar. In deel I wordt een antwoord gegeven op de vraag: 'waarom kerk'. Nu de vanzelfsprekendheid van de continuïteit van de kerk als zichtbare geloofsgemeenschap is weggefallen, is dit een dringende vraag, die een duidelijk antwoord nodig heeft. Dit deel staat onder het opschrift: 'back to basics'. In deel III speelt de urgentie van deel I mee. De vraag wordt gesteld: wat is nodig om plaatselijk en landelijk kerk te zijn, en welke 'agenda' is daarmee gemoeid. Dit in het kader van: leg je toe als kerk waar je voor bent en richt je energie daarop. Daar zal de agenda voor de toerusting, coaching en dienstverlening zich op dienen te richten. De delen I en III van K2025 worden herschreven, waarbij de samenhang met deel I explicieter wordt gemaakt en waarbij een korte schets gegeven van de context waarin de kerk verkeert.

Deel I kan eventueel tot zelfstandig stuk worden bewerkt, dat het gesprek over de basics in de kerk dient.

Ook Deel III kan ook een dergelijke functie hebben. Tevens dient het als uitgangspunt voor de agenda van de synode voor de komende jaren en voor de dienstverlening van de Dienstenorganisatie alsmede voor de in deel III genoemde 'bondgenoten'. Het gaat om een groeiagenda die vanuit verschillende gremia wordt ingevuld.

Richtvragen:

1. Hoe kan deel I helpen het gesprek over de basics in onze kerk in de komende jaren te stimuleren?
2. In deel III zijn een viertal themavelden benoemd. Zijn deze de meest relevante?
3. Geef input voor de invulling van de themavelden van deel III.
4. Op welke wijze kan een vervolg gegeven worden aan de ontwikkeling van de themavelden van deel III? Wie/wat speelt daarbij een rol, zodat er een consistente agenda uit voortvloeit voor de komende 10 jaar?

Bijeenkomst: 4 juni, 18.30 uur

Scriba en Sjaak van 't Kruis

Klankbordgroep bestaat uit: vertegenwoordiger RAGB , PThU, (de Roest), Federatie van Diaconieën, CvR-LWK (voorzitter) en synodeleden die zich hiervoor hebben opgegeven.

B. Deel II van K2025

Deel II is een beschrijving van de kern van de 'presbyteriaans-synodale' inrichting van de Protestantse Kerk. (In dit deel zit wel op onderdelen een 'open' einde. Dat wijst vooruit naar deel III en IV). Deel II is vooral 'onderligger' voor deel IV. Het zal daarom ook meegenomen moeten worden voor elk van de werk/klankbordgroepen van deel IV.

Deel II is ook relevant als het gaat om de agenda van de kerk en zal daarom bij deel III één van de referenties zijn. Ook deel II zal (in een later stadium) nog een bewerking ondergaan, waarbij rekening wordt gehouden met de opmerkingen die hierover ter synode zijn gemaakt.

C. Deel IV van K2025

Deel IV is opgebouwd rond een viertal aspecten. In de discussie in de generale synode is hier nader over gesproken aan de hand van stellingen en scenario's. Dit zal moeten leiden tot een

aantal uitgangspunten voor beleid voor de komende tijd. De synode kan hier alleen besluiten over nemen, wanneer op onderdelen een meer uitgewerkte visie voorligt.

In zijn algemeenheid dient daarom bij de diverse onderdelen van deel IV gelet te worden op het volgende:

- Deel IV volgt de tendens van delen I-III
- Deel IV geeft ruimte en vereenvoudiging aan het kerkelijk leven op plaatselijk en bovenplaatselijk niveau.
- Er is een urgentiebesef: de huidige structuur van de kerk is niet te continueren.

(de vier delen hieronder wijken iets af van de vier delen in het oorspronkelijke K2025)

C.1 Rond gemeenten

In dit deel een nadere schets wat het betekent dat er witte vlekken ontstaan, hoe de kerkelijke presentie in deze gebieden gestalte krijgt – denk aan missionaire activiteiten, huisgemeenten - en hoe de ambtelijke verantwoordelijkheid plaats kan vinden. Hier hoort een ecclesiologische onderbouwing/ doordenking bij.

Richtvragen:

1. Momenteel is er een netwerk van lokale gemeenten dat in principe heel Nederland afdekt. Dient dit gehandhaafd te blijven of kan kerkelijke presentie ook op een andere manier worden gewaarborgd.
2. Hoe ver kan het proces van samenvoeging (eventueel in een streekgemeente) gaan?
3. Is het ook voorstelbaar binnen het verband van grotere gemeenten (stadsgemeenten) 'witte gebieden' aan te wijzen?
4. Is Samenwerking Kleine Gemeenten (SAGE) (nog) de norm om zal er soms gekozen moeten worden voor het zelfstandig houden van gemeenten of zelfs voor kleinere gemeenten?
5. Hoe kan de kerkelijke presentie in bepaalde gebieden behouden/gestimuleerd worden door een samenwerking (of federatie) aan te gaan met andere (protestantse) kerken?
6. Wat betekent het dat een bepaald gebied 'wit' is? Is 'wit' een uitdaging om na te denken over de missionaire opdracht van de kerk? Wie is subject van dit missionaire bewustzijn? En hoe ziet deze missie er uit?
7. Waar kunnen gemeenteleden van de Protestantse Kerk terecht in 'witte' gebieden?

8. Is lidmaatschap van de landelijke kerk een optie? Welke vormen van lidmaatschap zijn nodig en nuttig?
9. Welke gemeenschapsvormen kunnen worden opgebouwd/gestimuleerd in witte gebieden?
10. Wie is hier verantwoordelijk voor?
11. Hoe gaan we om met diversiteit tussen gemeenten en nieuwe vormen van kerk-zijn?

Bijeenkomst: 22 juni van 17.00 tot 19.30 uur in het PDC te Utrecht

Karin van den Broeke, Sjaak van 't Kruis (auteurs startnotitie) en scriba

Klankbordgroep: : Jan vd. Boon (vm. SMRA), G. de Jong(IO), prof. Henk de Roes, Sophie Bloemert, René de Reuver, Ronelle Sonnenberg (adviesgroep en GRA).

En enkele synodeleden

C.2 Rond de ambten

In dit deel wordt nader ingezoomd op ambtsdragers in onze kerk. Er zijn velen die gelovig en gemotiveerd ambtsdrager zijn. Ambtsdragers met elkaar weten zich geroepen de gemeente te dienen door er leiding aan te geven. Tegelijk zijn er knelpunten, die onder andere te maken hebben met ambtstermijnen en vergaderdruk.

Richtvragen:

1. Dienen de bepalingen over de ambtstermijn van de huidige Kerkorde te worden gehandhaafd?
2. Dienen alle ambtsdragers ook deel uit te maken van de kerkenraad?
3. Wat is het minimum aantal voor een kerkenraad?
4. Welke taken liggen er, in een 'lichte versie' van besturen, minimaal of vooral bij de kerkenraad?

In K2025 werd gesteld dat ook in de toekomst er in onze kerk plaats zal zijn voor de predikant als geroepen dienaar van het Woord. Daarbij is de meest aangelegen vraag die naar het profiel van de predikant van de toekomst. Daarnaast is een belangrijk thema de wijze waarop de predikanten verbonden zijn aan de plaatselijke gemeente. Hoe kan de beschikbaarheid van predikanten aan de gemeenten in het huidige tijdsgewricht gestalte krijgen? Daarbij telt het belang van de gemeente, de vrijheid van het ambt en de rechtspositie van de predikant. De huidige systematiek van onbepaalde binding heeft voor en nadelen. Uit gesprekken met

predikanten en gemeenten komen de volgende knelpunten naar voren die te maken hebben met de huidige binding voor onbepaalde tijd:

- Predikanten staan soms voor eigen besef te lang in één gemeente, waardoor 'stagnatie' optreedt.
- Predikanten staan soms voor het besef van een gemeente te lang in deze gemeente, zodat de gewenste voortgang van de bediening stagneert.
- Er zijn weinig instrumenten om 'makelaar' te zijn, tussen predikanten en gemeenten (waarbij het een open vraag is wie die makelaar is).
- Gemeenten gaan een te groot risico aan bij de beroeping van een predikant vanwege onduidelijkheid over de lange-termijnsbegroting (buiten de vier of vijf jaar waar de RCBB's op letten)

De mogelijkheid voor beperkte binding, de aard ervan en de vraag of dit kan bestaan naast onbeperkte binding wordt onderzocht en beschreven. Voor alle duidelijkheid: het thema binding voor (on)bepaalde tijd kan niet geïsoleerd worden beschreven. Het vraagt om een bredere reflectie op de predikant van de toekomst en de zorg van de kerk voor de predikant als wel voor de gemeente?

Richtvragen:

5. Wat is het profiel van de predikant van de toekomst in de kerk van de toekomst?
6. Wat zegt dit over de opleiding?
7. Moet er expliciet ruimte komen voor tent-making ministry?
8. Hoe verhoudt zich de vrijheid van het ambt tot de idee van binding voor bepaalde tijd aan een wijkgemeente?
9. Op welke vraag is binding voor beperkte tijd een antwoord?
10. Hoe verhouden zich voor- en nadelen van binding voor onbeperkte tijd?
11. Is een duaal stelsel mogelijk (naast binding voor bepaalde tijd ook voor onbepaalde tijd)?
12. Hoe verhoudt zich de idee van binding voor bepaalde tijd tot centraal werkgeverschap?
13. Hoe verhoudt zich deze idee tot de rechtspositie van de predikant.

Bijeenkomst 3 juni, 19.30 – 22.00 PLDC

Paula vd. Bosch (auteur startnotitie) en scribe.

Specifieke deskundigen: Bond Nederlandse Predikanten, Raad voor het beroepingswerk, commissie rechtspositie predikanten, mobiliteitsteam

en enkele synodeleden

Rond de bestuursinrichting van de kerk

In K2025 wordt aandacht besteed aan het thema 'meerdere vergaderingen' en het thema 'toezien'. Deze twee thema's worden aan elkaar verbonden.

Uitgangspunt: er komt meer 'lucht' in de inrichting en tevens meer 'doorzettingsmacht'.

Knelpunten: de huidige classis is te zeer belast met deels overbodige bestuurlijke taken. Het aantal mensen dat beschikbaar is, loopt terug. De klassicale vergadering vergroot de vergaderdruk. Bij conflicten zijn er veel partijen betrokken wat besluitvaardigheid niet ten goede komt.

Er wordt onderzoek gedaan naar een verband van grotere klassicale verbanden dan wel regionale synodes (op de schaal van de huidige CRO's?) en hoe de afvaardiging naar de generale synode verloopt. Binnen het verband van deze grotere eenheden wordt onderzocht hoe bevoegdheden worden toegekend, met name met het oog op besluitvaardigheid en doorzettingsmacht.

Een apart thema is de visitatie. Hier is uitgangspunt dat visitatie bij de kerk hoort. Tegelijk dient een vraagteken gezet te worden bij wijze waarop nu de reguliere visitatie is geregeld.

Richtvragen:

1. Hoe kunnen 'bestuur' van meerdere vergadering en de 'ontmoeting' tussen gemeenten van elkaar onderscheiden worden.
2. Op welke vraag is schaalvergroting van de huidige classis een antwoord?
3. Hoe ziet de inrichting van de grote classes/regionale synodes eruit en hoe is de personele bezetting?
4. Welke taken liggen er op dit niveau?
5. Hoe wordt de afvaardiging naar de generale synode geregeld?
6. Welke bevoegdheid wordt aan de voorzitter van de regionale synode gegeven?
7. Wat is de beste wijze waarop de zorg voor gemeenten en predikanten in het verband van deze regionale synodes vorm krijgt?
8. Welke taken van toezicht op de plaatselijke gemeenten moet er bij de regionale synodes liggen (ook een vraag die bij 'beheer' gesteld kan worden)
9. Berust de doorzettingsmacht bij dezelfde persoon als degene bij wie de zorg voor gemeenten en predikanten wordt gelegd, of komt hier de visitorator in beeld?

10. In het algemeen: hoe verhoudt zich op het regionale niveau bestuur en visitatie?
11. Hoe krijgt de visitatie, bedoeld als bezoek en toezicht, gestalte?
12. Hoe verhouden zich reguliere en bijzondere visitatie?
13. Hoe dient de verhouding te zijn tussen generale visitatie en regionale? Schuiven beiden ineen?

Bijeenkomst: 10 juni 16.00 – 18.30 u, PLDC

L.O. Giethoorn (auteur startnotitie) en scriba

Klankbordgroep samengesteld uit:

RACV (Klaas Dijkstra), CRO, (Gerrit van Dijk) visitatie generaal (m.n. stelling 8, W.G.

Sonnenberg), RAGB (denk aan bijv. ecclesiologische modellen uit de beginperiode van het calvinisme).

En enkele synodeleden.

C. 4 Rond het beheer

Het beheer van een gemeente hoort bij het bestuur. De wijze van beheer vraagt, gezien capaciteitsproblemen, om meer flexibiliteit.

Algemeen uitgangspunt: Het toezicht beperkt zich tot het noodzakelijke. Approbatie voor een beroep is nodig. Hiervoor speelt een generaal college van beheer met regionale teams of kamers een rol (of een vergelijkbare organisatie). Zij adviseren op verzoek van de gemeenten. Verder zou deze bemoeienis kunnen worden beperkt tot die situaties waar bij gemeenten behoefte aan deze bemoeienis bestaat of wanneer gemeenten die willen samenwerken onderling niet tot overeenstemming kunnen komen. In kleine gemeenten is het mogelijk om als kerkenraad, binnen algemene kaders, alle zaken te behartigen zonder hier aparte colleges voor in te richten. Wel blijven kerkrentmeesterlijke en diaconale zaken onderscheiden.

Richtvragen:

1. Hoe kan op de onderscheiden niveaus (plaatselijk, regionaal, landelijk) het beheer 'lean and mean'?
2. Welke rol spelen de RCBB's en hoe moeten die worden georganiseerd/gecentraliseerd?
3. Welke rol spelen VKB en KKA/KKG?

Bijeenkomst: 9 juni, 18.00 – 22.00 PLDC

H. Feenstra en L.O. Giethoorn (auteurs startnotitie).

Klankbordgroep samengesteld uit : Platform RCBB 's, VKB, KKA/KKG, Jaap Broekhuizen.

En enkele synodeleden.

P.M. De resultaten van de enquête zullen nader worden geanalyseerd en vormen een extra input.